

Ministerstwo Sprawiedliwości

Sekretarz Stanu
Arkadiusz Myrcha

BK-VII.0520.416.2024
Warszawa, 27 grudnia 2024 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 6563 złożoną do Ministra Sprawiedliwości przez Panią poseł Martę Stożek oraz Panią poseł Marceliną Zawiszę w sprawie *zwiększenia przejrzystości i efektywności działań organów ścigania, szczególnie w sprawach dotyczących praw lokatorskich oraz działalności zorganizowanych grup przestępczych, w kontekście umorzenia śledztwa dotyczącego morderstwa Jolanty Brzeskiej*, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

W Ministerstwie Sprawiedliwości obecnie nie toczą się prace legislacyjne w zakresie wprowadzenia ewentualnych zmian legislacyjnych w przedmiocie, o którym mowa w niniejszej interpelacji.

Niemniej jednak, ustawą z dnia 10 września 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny, ustawy - Prawo budowlane oraz ustawy - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. poz. 1549) do art. 191 k.k. dodano § 1a o treści: *Tej samej karze podlega, kto w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia stosuje przemoc innego rodzaju uporczywie lub w sposób istotnie utrudniający innej osobie korzystanie z zajmowanego lokalu mieszkalnego*. Przepis wszedł w życie w dniu 7 stycznia 2016 r.

W uzasadnieniu ówczesnego projektu (druk nr 2682, Sejm VII kadencji) stwierdzono m.in.: *„obserwowane są powszechnie bezkarne zachowania, takie jak: wyłączenie prądu lub ogrzewania, odcinanie dostępu do wody, odbieranie kluczyków do samochodu, wyjmowanie okien, zamurowywanie wejścia do mieszkania czy zamykanie pomieszczeń na kłódkę. Właściciele mieszkań pragnąc wymusić ich opuszczenie przez lokatorów, dopuszczają się zalewania mieszkań, dewastowania budynku, zanieczyszczenia oraz niszczenia jego części wspólnych np. poprzez usuwanie drzwi i okien. Efektem obowiązywania przepisu art. 191 § 1 k.k. (przed zmianą) jest bezradność osób, wobec których działania takie są podejmowane oraz niemożność zwrócenia się do Policji o podjęcie interwencji, gdyż znamiona określające czynność sprawczą przestępstwa zmuszania do określonego zachowania nie obejmują już tego typu zachowań (...). Zdepenalizowane zachowania noszące często znamiona znacznej społecznej szkodliwości, nie stanowiąc przestępstwa, pozostawiają ich ofiarę (lokatora, współlokatora, byłego*

małżonka) bez wsparcia państwa, pomimo zapewnionej Konstytucją ochrony praw i wolności człowieka i obywatela (...). Obserwowany w dzisiejszych czasach rozwój form życia społecznego i relacji międzyludzkich powoduje zmniejszenie użycia przymusu bezpośredniego (siły fizycznej) na rzecz rozwijających się różnorodnych form presji psychologicznej, czasem bardziej istotnej niż użyta siła (tzw. „odmaterializowanie” pojęcia przemocy). Sprawcy takich działań przy użyciu małego nakładu sił mogą niewspółmiernie silnie oddziaływać psychicznie na wolność wyboru ofiary. Postępowanie z rzeczą w celu zmuszenia pokrzywdzonego do określonego działania, znoszenia lub zaniechania polega właśnie na wywołaniu określonych przeżyć psychicznych. Siła tego oddziaływania może osiągać takie nasilenie, że powinna, zdaniem Senatu prowadzić do ustanowienia odpowiedniej reakcji prawnokarnej. W efekcie osoby, które nie zawsze są uprawnionymi w ramach stosunku cywilnego, nawet nie wywiązując się ze swoich obowiązków, powinny być w trakcie trwania, czasem przez wiele lat, spornego stosunku prawnego traktowane w sposób spełniający standardy zachowania oczekiwane w rozwiniętym społeczeństwie, a państwo winno stać na straży utrzymania, a czasem nawet wymuszenia tych standardów. Uznając, że dotychczasowa ochrona cywilnoprawna nie stanowi dostatecznej ochrony praw, projektodawca uznał, że czyny polegające na zmuszaniu danej osoby do działania pod przymusem wywołanym oddziaływaniem na rzecz może cechować taki ładunek społecznej szkodliwości, który uzasadnia reakcję prawnokarną państwa”.

Aktualnie istnieją zatem narzędzia prawne pozwalające skutecznie przeciwdziałać patologicznym zachowaniom osób zmuszających lokatorów/mieszkańców do określonego zachowania i utrudniających im korzystanie z lokalu mieszkalnego.

W odniesieniu do pytań związanych ze sprawą pani Jolanty Brzeskiej, zgodnie z informacjami przekazanymi przez Prokuraturę Krajową wyjaśniam, że wszelkie informacje odnoszące się do przyczyn umorzenia śledztwa Prokuratury Regionalnej w Gdańsku w sprawie zabójstwa pani Jolanty Brzeskiej oraz przeprowadzonych w toku tego śledztwa czynności, zostały wskazane w uzasadnieniu postanowienia o umorzeniu z 28 października 2024 r. Zostały one również przedstawione podczas konferencji prasowej zorganizowanej w siedzibie Prokuratury Krajowej 14 listopada 2024 r.:

<https://www.gov.pl/web/pr-gdansk/sledztwo-w-sprawie-smierci-jolanty-brzeskiej--umorzone>

W Prokuraturze Krajowej pod sygn. PK XIV Ds.24.2016 prowadzone było śledztwo w sprawie niedopełnienia obowiązków służbowych przez prokuratorów i funkcjonariuszy Policji, poprzez niewłaściwy sposób procedowania i nadzór służbowy w postępowaniu dotyczącym pozbawienia życia pani Jolanty Brzeskiej. Postępowanie to zakończyło się wydaniem postanowienia o jego umorzeniu wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa przez wspomniane służby.

Zgromadzone w tej sprawie dowody nie pozwoliły na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej osób bezpośrednio zaangażowanych w prowadzenie i nadzorowanie śledztwa w sprawie zabójstwa pani Jolanty Brzeskiej. Obecnie brak jest podstaw faktycznych do podjęcia przedmiotowego postępowania.

Z wyrazami szacunku
Arkadiusz Myrcha
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/